No. 2298 Zaterdag 21 Januari 1928. 45ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Voorloopig Verslag der Tweede Kamer.

Curaçaosche Begrooting voor 1928.

Algemeene beschouwingen.

Positie van den Gouverneur.

Vele leden wezen op de berichten, die nu reeds geruimen tijd bij herhaling uit Curaçao overkomen omtrent ernstige verzwakking van de positie van den tegenwoordigen Gouverneur.

Gaarne zouden deze leden vernemen, of de hierbedoelde berichten overeenstemmen met de inlichtingen, door den Minister ontvangen.

Mocht dit inderdaad het geval zijn, dan zou het naar hun meening zeer de vraag zijn, of het belang van Curaçao zou toelaten, dat deze Gouverneur langer aan het hoofd van dit gewest zou gesteld blijven.

De leden, die bij het afdeelingsonderzoek van de vorige Curaçaosche begrooting de vraag hadden gesteld, of het wel gewenscht was den huidigen Gouverneur te handhaven, waren na hetgeen bij de openbare behandeling dier begrooting over diens beleid door verschillende leden der Kamer en ook door den Minister werd opgemerkt nog minder dan vroeger geneigd die vraag bevestigend te beantwoorden. Na de toen gevoerde besprekingen hebben nog de uitlatingen van den Gouverneur tijdens zijn verblijf in Nederland over de schoolquaestie aan zijn positie ernstig afbreuk gedaan. In politieken zin aan den Gouverneur geestverwante organen ontzien zich niet met zooveel woorden te schrijven, dat de Gouverneur „het vertrouwen, dat men in een bewindsman te stellen heeft, voor eens en altijd verspeeld heeft, bij alle partijen" en dat hij „voor Curaçao heeft afgedaan". Teekenend voor de positie van den Gouverneur is het ook, dat de Koloniale Raad in korten tijd tweemaal feitelijk over het hoofd van dien bewindsman heen zich tot de Kroon, den Minister van Koloniën en de Staten-Generaal heeft gewend, n.l. in zake het politievraagstuk en het urgentieprogram.

De leden, hier aan het woord, had het dan ook verwonderd, dat het in een der dagbladen opgenomen bericht, dat de heer BRANTJES niet meer naar Curaçao zou terugkeeren, door de feiten is gelogenstraft.

Onderwijs.

Verscheidene leden brachten in herinnering, dat in de vergadering der Eerste Kamer van den 22sten Juni jl. de Minister verklaarde, dat, eenigszins tot zijn verbazing, de Gouverneur hem had medegedeeld, dat in de betrokken kringen op Curaçao allerminst de begeerte bestaat naar doorvoering van de financieele gelijkstelling van het bijzondere met het openbare onderwijs. De Minister voegde daaraan toe, dat hij de argumenten voor 's Gouverneurs opvatting nog niet volkomen had kunnen doorgronden, maar dat hij zich voorstelde die binnenkort in extenso van den Gouverneur te vernemen. Deze reserve verhinderde den Minister echter niet zijn rede te besluiten met de mededeeling, dat hij, voordat hij verder ging op den weg der gelijkstelling, eerst met den Gouverneur tot klaarheid wilde komen over de omstandigheid, dat de gelijkstelling in bijzonder onderwijskringen op Curaçao in het geheel niet wordt begeerd. De Minister nam toen reeds als feit aan een opvatting van den Gouverneur, welker argumentatie hij nog niet had vermogen te doorgronden. De hier aan het woord zijnde leden betreurden, dat zulks is geschied. Zij verzochten van de genoemde argumentatie op de hoogte te worden gesteld.

Verscheidene andere leden verklaarden aan kennisneming van deze argumentatie geen behoefte te hebben. Zij waren bij voorbaat van de ondeugdelijkheid daarvan overtuigd. Op Curaçao — aldus deze leden — is het bijzonder onderwijs bijna geheel in handen van de Roomsch-Katholieke missie. En het is op de meest afdoende wijze gebleken, dat deze de volledige doorvoering van de gelijkstelling vurig begeert en bereid is deze te aanvaarden met de lusten, maar ook met de lasten die daaraan zijn verbonden.

Naar de meening der hier aan het woord zijnde leden kan de verklaring van den Gouverneur op niets berusten dan op fantasie. Dat hij deze verklaring, welke elken feitelijken grond mist, den Minister tot de zijne had doen maken, meenden zij als zeer ernstig te moeten qualificeeren.

Met nadruk drongen de leden, door wie deze beschouwingen werden gehouden, aan op een spoedige algeheele doorvoering van de gelijkstelling, die door het Regeeringsreglement wordt geboden en die alleen is tegengehouden door een financieelen noodtoestand, welke thans niet meer bestaat. Integendeel was op het oogenblik, waarop de gelijkstelling in het Regeeringsreglement werd neergelegd, de financieele toestand van Curaçao veel slechter dan hij thans is. Gezien de aanzienlijke verbetering, welke deze financieele toestand heeft ondergaan, waren de leden, hier aan het woord, zeer teleurgesteld over het feit, dat de Regeering niet alleen nog niet met de algeheele doorvoering der gelijkstelling is gekomen, doch dat zij zelfs niet den geringsten stap doet om te gemoet te komen aan het verlangen van onmiddellijke hulp, dat door het bijzonder onderwijs bij herhaling is geuit en dat de Gouverneur niet kan hebben nagelaten aan den Minister over te brengen. Zij merkten daarbij nog op, dat het wel eenigszins zonderling klinkt dezen Minister te hooren spreken van een verder gaan op den weg der gelijkstelling, waar hij ten aanzien van Curaçao op dezen weg den eersten stap nog moet zetten.

Herziening Regeeringsreglement.

Gevraagd werd in welk stadium het vraagstuk van de herziening van het Regeeringsreglement zich thans bevindt, waarvan ook in de jongste Troonrede weder met geen woord is gerept.

Sommige leden gaven in dit verband als hun meening te kennen, dat het feit, dat Curaçao thans een sluitende begrooting heeft, de hierbedoelde herziening nog urgenter maakt dan zij na de jongste Grondwetswijziging reeds was.

Enkele leden merkten op, dat, nu de economische toestand van Curaçao een ongedachte vlucht neemt, het feitelijk geen zin meer heeft het voorschrift van het Regeeringsreglement te doen voortbestaan, dat de bezoldiging van den Gouverneur en de uitgaven voor de land- en zeemacht door Nederland worden gedragen. Op het doen vervallen van dat voorschrift drongen zij aan.

Andere leden konden zich met deze laatste opvating niet vereenigen.

Begrootingsbeheer; ramingscijfers.

Verschillende leden verklaarden zich niet te kunnen vereenigen met het op bladz. 5 der Memorie van Toelichting aangekondigde voornemen, indien mogelijk, buitengewone uitgaven uit de gewone middelen te bestrijden. Achtten deze leden de toepassing van zulk een gedragslijn in het algemeen reeds onjuist, wijl op deze wijze de gewone dienst onnoodig zwaar wordt belast, in het onderhavige geval achtten zij het volgen van zulk een gedragslijn te meer bedenkelijk, waar in Curaçao nog tal van behoeften bestaan, waarin uit de gewone middelen moet worden voorzien.

In verband met bij vorige gelegenheden aan den dag getreden bezwaren tegen het te laag ramen der middelen, waardoor het tot stand komen van sluitende begrootingen werd tegengehouden, wees men er op, dat in 1926 de opbrengst der middelen de raming met ruim f 500.000 heeft overtroffen, terwijl voor het jaar 1927 alleen reeds in het eerste halfjaar een overschrijding tot een gelijk bedrag is bereikt.

Toestand Bovenwindsche eilanden.

De aandacht werd er op gevestigd, dat de Bovenwindsche eilanden steeds meer achteruitgaan.

Gevraagd werd, of de in verband daarmede genomen maatregelen — verlaging van belastingen en vereenvoudiging van het administratieve apparaat — wel voldoende zijn om dezen achteruitgang tegen te houden en dien in het tegendeel te doen verkeeren. Is het niet gewenscht nog andere maatregelen ter verbetering van den economischen toestand te treffen?

Gaarne zou men voorts vernemen, hoe het bestuur na de invoering der genoemde maatregelen zal zijn ingericht.

Aanstelling van ambtenaren; salarissen.

Is — vroeg men — het bericht juist, dat het plan bestaat, bepaalde betrekkingen uitsluitend of bij voorkeur te doen vervullen door uit Nederland uitgezonden ambtenaren? Mocht dit inderdaad het geval zijn, dan zou men gaarne worden ingelicht omtrent de redenen, welke tot een voornemen als dit hebben geleid. En is het in dat geval de bedoeling, dat aan de aldus uitgezonden ambtenaren een aanzienlijk hooger salaris dan aan hun Curaçaosche collega's zal worden toegekend, welk hooger salaris weer niet aan ingezetenen van Curaçao zou worden gegeven, indien die voor de bedoelde betrekkingen in aanmerking zouden komen?

Betreurd werd, dat de reeds lang urgente herziening van de ambtenaarssalarissen nog steeds op zich laat wachten en dat men zelfs in zake de oplossing van het salarisvraagstuk sinds de behandeling der vorige begrooting niets verder schijnt gekomen.

Herziening Inkomstenbelasting.

De vraag werd gesteld of de Regeering voornemens is de totstandkoming van een herziening van de inkomstenbelasting, ook voor de vennootschappen, te bevorderen. Mocht dit inderdaad het geval zijn, dan zou men gaarne vernemen, in welk stadium van voorbereiding deze zaak zich thans bevindt.

Verhooging loodsgelden.

Gevraagd werd, of er geen reden bestaat, de loodsgelden, welke zeer laag zijn, te verhoogen.

Wetgeving in verband met de scheepvaart.

Opgemerkt werd, dat de vooruitgang van Curaçao en in het bijzonder van Willemstad voor een belangrijk deel het gevolg is van de ontwikkeling der scheepvaart. In verband met deze ontwikkeling achtte men het gewenscht, dat ook voor dit gebiedsdeel een Schepenwet en een Schipperswet worden ingevoerd. Thans bestaat noch toezicht op de uitrusting der schepen, noch op den diepgang, waarop de schepen worden afgeladen. Evenmin is thans geregeld, aan welke eischen de kapiteins en stuurlieden voldoen op de schepen der op Curaçao gevestigde reederijen. Ook schijnt toepasselijkverklaring op Curaçao van de Zeeongevallenwet noodzakelijk.

Nieuwe uitgave van wetboeken.

Opgemerkt werd, dat van de Curaçaosche wetboeken, uitgezonderd van het Wetboek van strafrecht, na de eerste uitgave van 60 jaren geleden nimmer een nieuwe druk is verschenen. Bovendien zijn de oplagen van toen sinds lang uitverkocht. Het ter hand nemen van nieuwe uitgaven achtte men in verband daarmede dringend noodig.

Gebruik van talen in de Raden van Politie.

De vraag werd gesteld, waarom wel de notulen van de Raden van Politie op St. Martin, St. Eustatius en Saba in het Engelsch worden gehouden, maar in den Raad van Politie op Aruba aan een lid, dat in de landstaal, het Papiamento, wilde spreken, daartoe door den voorzitter de gelegenheid niet geboden werd.

Emigranten op Cuba.

Opgemerkt werd, dat de toestand, waarin zich de Curaçaosche emigranten op Cuba bevinden, zeer treurig is. Op het nemen in deze van maatregelen van Gouvernementswege werd aangedrongen. Gevraagd werd in verband daarmede, waaraan het is te wijten, dat de schoener, gezonden om hen te Manzanillo af te halen, onverrichterzake moest terugkeeren.

ARTIKELEN.

Art. 17.

Vacature procureur-generaal.

Opgemerkt werd, dat de vacature van procureur-generaal reeds langer dan een half jaar bestaat. Gaarne zou men hiervan de oorzaak vernemen. Bevinden zich — vroeg men — voor deze betrekking ook gegadigden op Curaçao?

Art. 55.

Bezoldiging van geestelijken.

Enkele leden vroegen, in hoeverre is rekening gehouden met de ten vorige jare geuite klacht in zake de achterstelling in bezoldiging van de Protestantsche bedienaars van den godsdienst bij de Roomsch-Katholieke geestelijken.

Art. 80.

Quarantaine-maatregelen.

In verband met het voorkomen in den laatsten tijd van ziekten, die vroeger te Curaçao onbekend waren, gelijk bijv. filaria en bilharzia, werd gevraagd, of vaststaat, dat de quarantaine-maatregelen voldoende zijn.

Art. 107.

Onderhoud van wegen.

Gevraagd werd, of niet meer aandacht kan worden gewijd aan het onderhoud der wegen, die vrijwel alle zeer verwaarloosd zijn.

Art. 114

Onderhoud van wegen.

Eenige leden wezen er op, dat orde en regelmaat in de haven van Willemstad zeer veel te wenschen overlaten. Is het juist — vroegen deze leden —, dat het in April j. l. benoemde hoofd van het haven- en loodswezen reeds in Augustus d. a. v. weder zijn ontslag heeft gevraagd, wijl hij bij zijn pogingen om in de haven een geregelden toestand te scheppen niet den minsten steun en medewerking van het Bestuur ondervond, terwijl ook aan zijn voorstellen in zake het loodswezen niet voldoende aandacht werd geschonken? Gevraagd werd, of voor de vervulling van het hierbedoelde ambt reeds weder een ander persoon aanwezig is.

Opgemerkt werd in dit verband, dat op Aruba alle toezicht op havengebied ontbreekt, hetgeen ten gevolge heeft, dat de Amerikaansche petroleum-maatschappij, welke aldaar gevestigd is, precies doet wat haar goeddunkt.

Geklaagd werd voorts over het te geringe aantal loodsen, hoofdzakelijk het gevolg van de karige wijze, waarop het beroep van loods gesalarieerd wordt.

Art. 122

Watervoorziening.

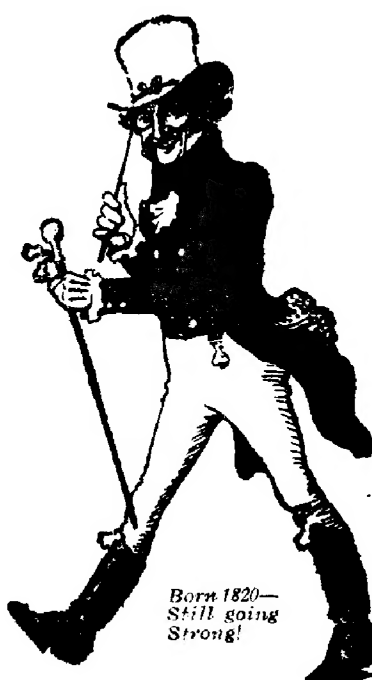
Eenige leden verklaarden de thans voor de watervoorziening gevonden oplossing zeer weinig gelukkig te achten. Distillatie toch van zeewater is kostbaar en levert bovendien naar het oordeel van deskundigen geen water van gelijke qualiteit als goed bronwater. Deze leden wenschten de Regeering in overweging te geven de plannen van den heer VERSLUYS, alvorens daaraan uitvoering wordt gegeven, nog eens te onderwerpen aan het oordeel van den nieuwen directeur van Openbare Werken.

Eenige leden hadden vernomen, dat de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij beschikt over terreinen en bronnen, welke goed drinkwater opleveren. Gaarne zouden zij vernemen, of dit juist is. Mocht zulks inderdaad het geval zijn, dan zouden, naar deze leden meenden, deze terreinen en bronnen ten algemeenen nutte dienen te worden onteigend.

Gaarne zou men voorts vernemen, of de ingenieur VERSLUYS tijdens het uitvoeren van de hem verleende opdracht in zake de voorbereiding der watervoorziening als hydroloog of in eenige andere bezoldigde betrekking in dienst is geweest bij de Curaçaosche Petroleum-Maatschappij of eenige bij die maatschappij belanghebbende onderneming.

Aldus vastgesteld den 8sten December 1927.

VAN VUUREN.
CRAMER.
VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM.
JOEKES.
BIJLEVELD.

Een kalmeerend verslag.

Het V. V. der Tweede Kamer over de Curaçaosche begrooting zal het geschokte vertrouwen weder nieuw leven inblazen. — Juiste critiek op het Bestuur van Curaçao. — Een onpartijdig taktvol man is noodig als Gouverneur. - Ook enkele teleurstellende opmerkingen in het V. V.

D.d. 20 *December schrijft de Cur. Corr. in de N. R. Ct:*

Het met spanning tegemoet geziene voorloopig verslag der Tweede Kamer over de begrooting van Curaçao voor 1928 heeft niet teleurgesteld. Sterker: het heeft veler verwachtingen nog overtroffen en zal in de kolonie met ingenomenheid en voldoening gelezen worden.

Van het voor een verslag over een Curaçaosche begrooting ongewoon uitvoerig stuk kan zeker gezegd worden, dat het is „the right thing at the right moment." Want het zal ongetwijfeld kalmeerend werken op de stemming te Willemstad en de spanning die bedenkelijk begon te worden, verminderen. En dat was zeer noodig, meer dan men hier misschien wel denkt. In elk geval zal de afkeuring, welke het in den laatsten tijd over Curaçao gevoerd bestuur blijkens het V. V. van verschillende Kamergroepen ondervonden heeft, in verschillende kringen in de kolonie het geschokte vertrouwen in het Nederlandsch bewind weer nieuw leven inblazen. Een zuiver Nederlandsch belang is dit, want dat vertrouwen bij de bestuurden heeft Nederland toch noodig, wil het eer kunnen inleggen met zijn bewind over zijn West-Indische eilanden-kolonie.

Natuurlijk zal het te Willemstad, ook na het bekend raken van het hierbedoelde voorloopig verslag, niet ontbreken aan twijfelaars en ongeloovigen, die zullen trachten den domper te zetten op het herlevend vertrouwen en er op zullen wijzen, dat een voorloopig verslag nog niet een eindbeslissing is. Maar wij willen hopen, dat de ongeluksprofeten ditmaal ongelijk zullen krijgen en dat de minister bij de mondelinge behandeling van de begrooting een meer tegemoetkomende houding zal aannemen dan tot dusver uit de gewisselde stukken aan den dag is getreden. Z. E. zal toch ééns moeten inzien, dat de voorstelling, welke zij zich van de toestanden in de kolonie gevormd heeft, op onjuiste of onvolledige voorlichting berust.

***

Juist, treffende juist vaak, is de indruk, dien blijkens het V. V. verschillende groepen leden zich van den gang van zaken in de kolonie gevormd hebben. Om ons maar tot één enkel voorbeeld te bepalen, wijzen wij in dit verband op de navolgende zinsnede uit het verslag: „Trouwens de gang van zaken ten aanzien van deze aangelegenheid werpt een zeer eigenaardig licht op de vraag, of de Koloniale Raad tegenover de voorstellèn van het Bestuur niet somwijlen terecht een gereserveerde houding aanneemt."

Inderdaad. Met die opmerking slaat het V. V. den spijker op den kop. Want in niets anders dan in het gebrek aan alle vertrouwen in het doorzicht en den ernst van het Bestuur bij de behandeling van bestuurszaken, is de oorzaak te zoeken van de somtijds voor buitenstaanders onbegrijpelijke gereserveerdgeid van den K. R. tegenover bestuursvoorstellen. Maar dat gebrek aan vertrouwen is dan ook meer dan gemotiveerd. Niet alleen door den gang van zaken ten aanzien van de in het V. V. bedoelde aangelegenheid — de watervoorziening —, maar door de verregaande oppervlakkigheid en onverschilligheid, waarmede schier elke aangelegenheid door het Bestuur wordt behandeld. De algemeene indruk is dan ook, dat vaak, om het figuur te redden, op het laatste oogenblik een paar posten als paradepaarden op de begrooting worden gebracht, zonder studie, zonder voorbereiding, zonder zelfs gevestigde overtuiging omtrent de noodzakelijkheid of de uitvoerbaarheid daarvan.

Een paar voorbeelden, die gemakkelijk te vermeerderen, te vermenigvuldigen zijn.

Voor havenverbetering op het eiland Aruba werd op een der vorige begrootingen een bedrag van — als wij ons niet vergissen — f 50.000 aangevraagd, als *eerste termijn*, zonder opgave van het aantal termijnen waarin men zich voorstelde het werk uit te voeren, of zelfs globale raming der totale kosten daarvan. Deze opgaven kon men ook niet verstrekken, wijl er geen behoorlijk plan noch een kostenberekening bestond. En dat wisten de raadsleden waarschijnlijk ook wel.

Voor havenverbetering te Willemstad worden kredieten aangevraagd, zonder dat er nog een plan is opgemaakt, terwijl men eigenlijk zelf niet weet wat men daaromtrent wil. De opinies zijn immers verdeeld, ook onder de gouvernementsdeskundigen.

Voor den bouw van politiewoningen kwam op het vóór-ontwerp van het Departement van Openbare Werken een bedrag voor zóó belachelijk laag, dat een ondergeschikt administratief ambtenaar meende den chef der afdeeling erop te moeten wijzen, dat men met zulk een bespottelijke raming der kosten toch niet in het openbaar te voorschijn kon komen. Als wij ons niet vergissen, werd toen de raming zoo maar eventjes *vijfmaal* hooger gesteld.

Zóó worden te Curaçao bestuurszaken behandeld. Maar dan behoeft het niet te verwonderen, dat de K. R. een uiterst gereserveerde houding aanneemt tegen elk bestuursvoorstel, waarvan het de draagwijdte niet terstond kan overzien.

Wat wij hier neerschrijven, is in de kolonie gemeengoed onder allen, die met het bestuur in aanraking komen. Men behoeft zich hieromtrent niet te verlaten op hetgeen wij schrijven of op de gewisselde stukken tusschen Bestuur en Raad — men kan zijn licht ook opsteken bij de verschillende ambtenaren, die in de laatste jaren als hoofdambtenaar (administrateur van financiën, directeur van openbare werken, directeur van den openbaren gezondheidsdienst, directeur van den haven- en loodsdienst), naar Curaçao uitgezonden of vandaar teruggekeerd zijn.

In den bestaanden, zeer onbevredigenden toestand is geen noemenswaardige verbetering te verwachten zoolang niet radicaal gebroken wordt met de tegenwoordige bestuursmethode, die nevens vele andere ook nog dit groote nadeel heeft, dat zij verslappend werkt op den geest van heel het ambtenaarscorps.

Maar dan zal ook aan het hoofd der zaken moeten komen te staan een man van gezag, bij wien aan veelzijdige bekwaamheid en organisatorische talenten ook gepaard gaat de noodige tact.

Een tactvol gouverneur, mits hem de noodige vrijheid wordt gelaten om op zijn tijd te kunnen „geven en nemen", kan toch zooveel bereiken in de kolonie. De Curaçaosche bevolking is niet wat men hier zou noemen een „lastige bevolking". In het bijzonder de klasse, met welke elke gouverneur heeft samen te werken, is handelbaar. Het zijn menschen — dit begrijpe men hier goed —, die voortdurend in nauwe aanraking staan met doorreizende vreemdelingen van allerlei landaard, die zelf ook voor het meerendeel buitenlandsche reizen naar Europa en Amerika hebben gemaakt. Menschen dus, die hun kleinsteedsche opvattingen hebben afgelegd en op hun beurt ook weten te „geven en te nemen".

Er is, om maar iets te noemen, op het oogenblik hangende de ietwat netelige kwestie der gelijkstelling van het onderwijs. Netelig, zeggen we, maar dan enkel uit een zuiver Nederlandsch oogpunt, niet uit het Curaçaosche. Daar toch begrijpt men eigenlijk den Nederlandschen schoolstrijd niet, voelt men er in elk geval (wij zonderen hier natuurlijk de geïnteresseerde R. K. Missie en een groep verwoede tegenstanders van het bijzonder R. K. onderwijs uit) niets voor. Zelfs de zoo machtige Missie zou het volk er niet warm voor kunnen maken. Curaçao denkt en gevoelt nu eenmaal, ook in dit opzicht, meer Amerikaansch dan Nederlandsch.

Die kwestie is dan hangende. Welnu, wij maken ons sterk, dat een hoogstaand en tactvol gouverneur, die vertrouwen weet in te boezemen in zijn onpartijdigheid, zijn doorzicht en zijn beleid, ook omtrent die netelige kwestie tot overeenstemming kan komen met den K. R., op den grondslag van „geven en nemen". Waarmede hier bedoeld wordt, dat men rekening zou hebben te houden met het verschil tusschen Nederlandsche en Curaçaosche toestanden. Wij zijn er zelfs heel gerust op. Want wanneer een blad als de Maasbode verzekert, dat bij het bijzonder onderwijs elke gedachte aan winst maken uitgesloten moet worden geacht, dan kan de zaak als beklonken worden geacht. Immers den zg. tegenstanders is het niet te doen om de grondwettelijk vastgelegde gelijkstelling te saboteeren of der Missie te onthouden wat haar naar recht en billijkheid toekomt.

Naast het vele, dat te Curaçao met ingenomenheid zal worden gelezen, bevat het V. V. toch ook nog een paar opmerkingen, die daar zeker zullen teleurstellen. Wij zullen daaromtrent heden niet in breedvoerige vertoogen vervallen, maar volstaan met ze even aan te stippen.

In de eerste plaats dan de opmerkingen van „andere leden", dat een militaire politie voor Curaçao de eenige afdoende oplossing is, met wat er verder op volgt.

Wij zouden willen vragen, waarop toch de meening van die leden berust? Uit niets is immers nog gebleken, dat een aan redelijk eischen voldoende burger-politie niet zou zijn tot stand te brengen. En zelfs als men zou willen aannemen, dat een burgerpolitie op onoverkomelijke bezwaren afstuit, dan is nog niet duidelijk, waarom de militaire politie geheel volgens het ontworpen plan zou moeten worden georganiseerd.

In de tweede plaats, en om te besluiten, de opmerking omtrent de wenschelijkheid, dat de bezoldiging van den Gouverneur en de uitgaven voor land- en zeemacht eigenlijk wel ten laste van de kolonie zouden kunnen komen.

Wij mogen volstaan met deze opmerking ietwat voorbarig te noemen.

Naschrift der Redactie.

Door het Voorloopig Verslag is er eenige opluchting gekomen in de politieke sfeer; en vooral in de bijna tot berstens toe geladen sfeer van ontevredenheid. En als 14 Februari de Kamer na haar Kerstreces weer bij elkaar komt en de behandeling van de Curaçaosche begrooting zich kenmerkt door den zelfden geest die zich in het V. V. openbaart, dan kan dit niet anders, dan Curaçao ten goede komen. De verhouding van Curaçao tot het Moederland kan er slechts op verbeteren.

Want laat men zich toch geen illusie maken en in een ongemotiveerd optimisme meenen, dat 't alleen maar enkele teleurgestelden zijn, die mopperen en ontevreden zijn over den gang van zaken. De waarheid is geheel anders. Ontevredenen zullen er wel altijd zijn en blijven; er is niets aanstekelijker dan juist ontevredenheid. Maar als die ontevredenheid zich in steeds breeder kringen uitbreidt, dan moet daar toch wel een gegronde reden voor bestaan.

En de Leden der Staten Generaal zullen een verdienstvol werk verrichten als zij de politieke sfeer van ontevredenheid zullen weten te zuiveren. Daarom zal na dit V. V. de behandeling der Curaçaosche begrooting in de Tweede Kamer, hier wel nooit met zooveel belangstelling, maar ook met zooveel blijde verwachting tegemoet gezien zijn als thans. De Tweede Kamer heeft blijkbaar den ernst van den toestand ingezien, en heel goed begrepen waarom het hier gaat; dat het niet gaat om een op zich zelf staand verschijnsel of symptoom, maar om een keten van symptomen, die een stelsel vormen, - een stelsel, dat er als mee wordt doorgegaan, noodlottig kan worden voor het Moederland en de Kolonie. Op een enkel punt veroorloove de geachte briefschrijver ons een paar aanmerkingen, n.l. waarbij hij het heeft over de gelijkstelling van het Bijzonder en het Openbaar Onderwijs.

Uit het feit dat op Curaçao over de gelijkstelling niet gesproken wordt, te concludeeren, dat men er niets voor voelt, lijkt ons, zooals de filosofen zeggen, een weinig „latius hos", d. w. z. een conclusie, die verder reikt dan de premissen. De kwestie is hier nog niet aan de orde gesteld, en daarom is 't moeilijk te zeggen, hoever men er voor voelt. Maar ik durf toch wel te beweren, dat wanneer hier eenmaal de kwestie der gelijkstelling aanhangig zal gemaakt worden, onze katholieke raadsleden ze met hand en tand zullen verdedigen. En zelfs maak ik me sterk, dat het katholieke volk, dat, zooals de ondervinding leert, het katholiek onderwijs hoogelijk apprecieert, het evenzeer op hoogen prijs zal stellen, als aan *zijn* onderwijs recht gedaan wordt; — zelfs al zou dit moeten gepaard gaan met een zekere belastingverhooging, zooals Gouverneur Brantjes gedreigd heeft. Als er een zaak van algemeen belang is, dan is het toch zeker wel het volksonderwijs

En al is het volkomen waar, wat de Maasbode schrijft, dat 't het Katholiek Onderwijs niet te doen is om winst te maken, daarmee is de zaak echter nog niet gezond; zooals de geachte correspondent schijnt te meenen. Blijkbaar wil schrijver zeggen, dat, behoudens enkele verwoede tegenstanders van het B. O., wel niemand er tegen zal zijn om voor het B. O. te betalen, wat dit onderwijs aan de missie kost.

Door deze opvatting echter wordt een streep gehaald door de grondwettelijke bepaling, van bekostiging van O. O. en B. O. op den voet van gelijkheid.

En ten tweede wordt hierdoor de deur geopend voor allerlei willekeur, daar een bekostiging van het B. O. op dien voet neerkomt op een kwestie van appreciatie. En de ondervinding heeft geleerd, en leert het nog dagelijks, dat deze bij verschillend gezinde personen, dikwijls aanmerkelijk verschillen kan.

Als het B. O. aan alle redelijk te stellen eischen voldoet, dan is het niet meer dan billijk dat het overeenkomstig deze betaald wordt, evengoed als het O. O. Het B. O. heeft ook te zorgen door de toekomst van zijn onderwijzers en onderwijzeressen, heeft te zorgen voor uitbreiding en verbetering, naar gelang de omstandigheden zulks eischen.

De Heeren behoeven daarom niet bang te zijn, dat gezien de zware lasten waaronder het B. O. hier al sinds jaren gebukt gaat en nog wel jaren gebukt zal gaan, er in de nabije toekomst van winst maken sprake zal zijn.

Bijblad voor de Amigoe di Curaçao

INGEZONDEN STUKKEN.

Salarisherziening.

Gezien het urgente van de zaak, zal binnen niet al te langen tijd, de salarisherziening, zooals door den Gouverneur, hetzij conform met het project der salaris-commissie, of niet, voorgesteld, in den Kolonialen Raad in behandeling komen.

Met het oog hierop, en gedachtig het oude spreekwoord, dat het zaak is den put te dampen, alvorens het kalf verdronken is, vragen wij U, geachte heer Redacteur, beleefd een plaats in uw blad voor het maken van enkele op- en aanmerkingen, die wij gaarne onder het oog van het Bestuur en den Kolonialen Raad zouden willen brengen.

Bij de behandeling van deze zaak, heeft het Bestuur en de Koloniale Raad er voor zorg te dragen, geen ontevreden ambtenaren te kweeken, opdat hun na afloop geen verzoekschriften ter hand gesteld worden, waaruit zij zouden kunnen zien, dat werkelijk aan requestranten te kort gedaan is.

Het is natuurlijk zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk, het iedereen naar den zin te maken: maar moeilijk is het niet het aantal der ontevredenen, die er wel altijd zullen zijn, zoo klein mogelijk te maken.

Er is reeds op gewezen, dat er van den beginne af een fout begaan is bij de benoeming van de salariscommissie.

Doch daarvan zien wij af. Men heeft getracht deze fout, die men blijkbaar aanvoelde, te herstellen, door de Departementschefs om voorlichting te verzoeken. Deze is aan de Commissie verstrekt; doch daarbij is het gebleven.

Sindsdien is er noch door de ambtenaren zelf, noch door de departementschefs iets vernomen.

Dit feit, samengenomen met hetgeen dank zij de Curaçaosche geheimhouding is bekend geworden, geeft grond aan het vermoeden, reeds bij de samenstelling der commissie geuit, dat de belangen van een bepaalde klasse van ambtenaren, de „technische", waarvan het meerendeel uit Hollanders bestaat, niet voldoende behartigd zouden worden. Bovendien zouden bij meer mededeelzaamheid, vooral ten opzichte van de Departementschefs, onbillijkheden, die eventueel in het schema zouden kunnen voorkomen, van te voren opgeheven kunnen worden. Deze chefs toch zijn de aangewezen personen om te oordeelen wat de onder hen werkende ambtenaren waard zijn.

Als men z'n ooren te luisteren legt hoort men heel wat mompelen, het rechte echter komt men niet te hooren. Zoo wordt er gezegd, dat de Minister een vast bedrag heeft toegezegd, dat dit bedrag echter niet toereikend is, om alle salarissen naar behooren te verhoogen.

Daarom zou men ongeveer als volgt verdeeld hebben: voor de onderwijzers 1/5 gedeelte, voor de bureelambtenaren 1/3 gedeelte, en de resteerende 7/15, of kleinste helft, voor de politie, douane-beambten, technisch personeel van Openbare Werken, personeel D. T. personeel O. G. D, directeur der gevangenis en personeel, bode's enz. enz. Dus voor het grootst aantal ambtenaren de kleinste helft.

Zou zulk een verdeeling billijk zijn?

Het antwoord op deze vraag is niet moeilijk, vooral als men het volgende bedenkt, hetgeen wij beleefd onder de aandacht van het Bestuur en de Leden van den K. R. brengen: n. l. het onderscheid tusschen ambtenaren *met* en *zonder* theoretische voor-opleiding.

Dat een theoretische voor-opleiding door het Bestuur en den K. R. op prijs gesteld wordt, bewijst het feit, dat momenteel de studie van eenige toekomstige landsdienaren uit 's Lands kas betaald wordt.

Het zou dus ook alleszins billijk en logisch zijn dat zich die waardeering demonstreerde bij de bezoldiging dier ambtenaren, die *reeds* hunne opleiding hebben genoten, zonder eenige tegemoetkoming van gouvernementswege. En toch zien wij juist het tegendeel gebeuren. In den regel verkeert het *administratief personeel* in een gunstiger positie dan het *technisch personeel.* En toch heeft dit laatste in zijn jongere jaren een opleiding gehad, die geld gekost heeft, — eerst de Mulo-school doorloopen, daarna door lessen en cursussen en verdere studie zich die kennis eigen gemaakt, die noodig was voor hunne betrekking. Dus in 't kort samengevat, een zware en tamelijk dure jeugd tot 20 á 21 jaar.

Stellen wij hier tegenover het administratief personeel. Ook dit heeft de U. L. O. of laten we zeggen de Mulo doorloopen; is direct daarna in gouvernementsdienst gekomen, 't zij op het postkantoor, ontvangerskantoor of elders; is dus direct begonnen met geld te verdien. Ik spreek hier voornamelijk van de ambtenaren der laatste jaren 10 á 15 jaren. Zij leeren spelenderwijs en worden geleidelijk getraind in de verschillende takken van gouvernementsdienst. De bevordering geschiedt als 't ware automatisch, en zoo kunnen zij door training en routine geleidelijk opklimmen tot de hoogste functiën. Daar komt nog bij het verschil in aantal dienstjaren, en derhalve in pensioen.

Er is nog een andere factor, die men niet uit het oog mag verliezen, n. l. de technische ambtenaren zijn bijna allen Hollanders, hebben hunne familie enz. moeten achterlaten, en leven bijna zonder uitzondering duurder dan de Curaçaosche bureelambtenaren.

Het is volstrekt niet de bedoeling door dit schrijven ook maar het minste af te dingen op de praktische bekwaamheden van ons administratief personeel; wat ik alleen maar vraag is dit, dat waar in Nederland en Ned. O. I. een theoretische opleiding niet alleen gewenscht, doch zelfs vereischt wordt, ook hier deze waardeering voor die studie in de komende salarisregeling tot uiting moge komen.

Daarom verzoeken wij de Heeren Leden van den K. R. die een theoretische voorstudie op prijs blijken te stellen, met de gemelde factoren rekening te houden en daarna een salarisregeling vast te stellen, in billijker verhoudingen dan de tegenwoordige en (wanneer de geruchten juist zijn) dan de door de salariscommissie geprojecteerde. Voor dit college een aangename taak.

X.

De gevaren eener anti-Hollandsche stemming op Curaçao

Eenmaal werd, door dr. Hendrik P. N. Muller in zijn boek „Door het land van Columbus," Suriname de meest Nederlandsche gennemd onzer beide West-Indische koloniën, een oordeel waarin uit den aard der zaak lag opgesloten, dat er aan het Nederlandsche karakter van Curaçao iets zou ontbreken.

In welke opzichten deze uitspraak juist moge zijn geweest, een eigenaardige tegenstelling ermede vormde de omstandigheid dat een anti-moederlandsche geest zich veel meer placht te manifesteeren in Suriname dan op Curaçao.

Thans schijnen de bordjes verhangen te zijn; een zóó felle campagne als er tegenwoordig op Curaçao wordt gevoerd tegen het bestuursbeleid heeft men sedert menschenheugenis in Suriname niet beleefd. De Koloniale Raad sprak in een adres aan H, M. de Koningin de vrees uit, dat „de reeds bestaande ontevredenheid over de wijze waarop in de laatste jaren het bestuur over dit gebiedsdeel wordt gevoerd in verbittering zal overslaan," en verder „dat zich brandstoffen zullen ophoopen, die den eenen of anderen dag tot uitbarsting zullen komen en de meest noodlottige gevolgen na zich zullen sleepen," uitdrukkingen welke op een veel dieper wortelende ontevredenheid wijzen dan zou kunnen zijn opgewekt alleen door de wijze waarop het bestuur gemeend heeft het politievraagstuk te moeten oplossen, wat aanleiding was tot het request. En mag men het voornaamste op Curaçao verschijnende nieuwsblad gelooven, dan is er allerminst sprake alleen van ontevredenheid bij den Raad, immers bedoeld blad schreef enkele maanden geleden over „een steeds wassende ontstemming, waarvan gesprekken in den huiselijken kring, op kantoren en in societeiten getuigen."

Ontevredenheid en ontstemming derhalve, bij het wetgevende lichaam en bij het publiek, zich richtende tegen het bestuur en, daar het bestuur in laatste instantie het moederlandsche bestuur is, dus een anti-moederlandsche, een anti-Hollandsche stemming. Een dergelijk antagonisme laat zich altijd gemakkelijker constateeren dan dat andere, in alle koloniën met meer of minder recht veronderstelde meer persoonlijke antagonisme van het inheemsche element der bevolking tegenover dat der Europeanen uit het moederland.

Op Curaçao is het uitsluitend de klasse der inheemsche intelligentie, waarvan de ontevredenheid over het bestuursbeleid uitgaat en ook alleen zij zou in aanmerking kunnen komen om van anti-Hollandsche gezindheid in de andere beteekenis te worden verdacht.

Curaçao is geen Atjeh of Bantam, waar bij de massa des volks politieke of religieuze gevoelens kunnen verwacht, vijandig aan de Nederlandsche overheersching; van den Curaçaoschen neger zou alleen kunnen worden gezegd dat hij zich van de ras-tegenstelling wat meer bewust begint te worden en zijn respect voor den blanke, in het algemeen niet groot; met betrekking tot den macamba (volbloed Hollander) geringer is dan ten aanzien van den inheemschen blanke. Zijn van nature lawaaierige aard en geringe ontwikkeling ten slotte maken, dat hij door anderen gemakkelijk tot wanordelijkheden zou zijn te verleiden.

Ook de stem welke gehoord wordt in de Curaçaasche correspondentie der Nieuwe Rotterdamsche Courant is die van de inheemsche intelligentie en de felle critiek op de Nederlandsche bewindvoering, welke in die correspondentie tot uiting komt, verdient daarom te meer de aandacht.

De correspondent in kwestie luidt op onmiskenbare wijze de alarmklok en ook de slechtst hoorende moet in het gelui den toon „Amerika" herkennen. Het orgaan der Kon, Ned. Vereeniging Onze Vloot, het alarm overnemende, spreekt van een vreedzame penetratie, wat den indruk maakt als zouden de Curaçaosche aangelegenheden, den laatsten tijd zooveel meer dan vroeger openlijk besproken, h. t. l. toch nog altijd af en toe verkeerd worden begrepen.

De internationale beteekenis van Curaçao is de laatste jaren enorm toegenomen, maar van eenig streven van de zijde der Vereenigde Staten om langs den weg der „pénétration pacifique" een overheerschende positie te verkrijgen op het thans als centrum van petroleum-industrie en als grootscheepvaarthaven zoo belangrijke Nederlandsche eiland is tot nu toe niets, en ook letterlijk niets, gebleken, noch met de betrekking tot de oeconomische verhoudingen, noch in politieken zin.

De hooger aangehaalde correspondentie schijnt dan ook niet zoozeer de aandacht te willen vestigen op een bedenkelijke belangstelling van Amerikaanschen kant voor Curaçao, maar veel meer te willen waarschuwen voor het gevaar dat Curaçao nog meer van Nederland zou vervreemden en ten slotte zou trachten Amerikaansche belangstelling op te wekken voor de Curaçaosche politiek, tot schade en schande van Nederland.

Zooals de zaken thans staan, lijkt het nauwelijks behoorlijk openlijk de mogelijkheid te bespreken, dat een bevriende mogendheid in de grieven, welke de Curaçaosche politici tegen het Nederlandsche bewind zouden kunnen aanvoeren, een gereede aanleiding zou vinden tot een interventie, waarvan de vreedzame bedoeling moeilijk zou kunnen worden aanvaard.

Maar daarmede is nog het beeld van Amerika op den achtergrond der Curaçaosche politiek niet heelemaal verwezen naar het rijk der spoken. Nederland heeft als koloniale mogendheid een prestige op te houden, niet alleen tegenover de bevolking der overzeesche Nederlandsche gebieden, maar ook tegenover de buitenwereld, en dat beteekent in de West allereerst tegenover de Vereenigde Staten. Onze tijd staat in het teeken van het internationalisme en geen land kan zich de weelde veroorloven van onverschilligheid voor de goede opinie zijner buren, allerminst op koloniaal gebied.

Dat Nederland met betrekking tot het Curaçaosche beleid gerust voor het voetlicht kan komen, mag helaas niet worden beweerd, en het zou zeker een allerpijnlijkst moment zijn, wanneer de inheemsche malcontenten hun grieven in de Vereenigde Staten zouden gaan luchten, ook al zou het officieele Amerika daar officieel geen notitie van mogen nemen.

Erger zou het zijn, wanneer zich onverhoopt een incident zou mogen voordoen, dat de Vereenigde Staten, in verband met hun eigen positie, niet zouden kunnen negeeren. Dat er met betrekking tot de openbare veiligheid een noodtoestand aan het ontstaan is, wordt luide verkondigd en wanneer op een oogenblik metterdaad mocht blijken, dat de overheid niet bij machte is leven en eigendom afdoend te beschermen en een veilig verkeer afdoend te waarborgen, dan zou de groote republiek zich wel eens genoopt kunnen voelen haar houding ten opzichte van Curaçao te bepalen en dan zou de gezindheid van het toonaangevende inheemsche publiek een belangrijke factor kunnen zijn.

Een nog veel bedenkelijker mogelijkheid ten slotte is deze, dat politieke beroeringen in een der vlakbij gelegen Latijnsch-Amerikaansche landen gevaar zouden opleveren voor den status van Curaçao en Nederland niet tijdig zou (kunnen) zorgen voor afdoende veiligstelling door middel eener voldoende zeemacht ter plaatse, zoodat een vreemde mogendheid (Amerika) die taak zou moeten overnemen. In dat verband is het volkomen juist om bij de vloot-propaganda ook Nederlands positie in de Caraibische Zee ter sprake te brengen en in datzelfde verband is ook de loyauteit der Curaçaosche inheemschen van beteekenis.

Menkman.

Amsterdam, December 1927.

(*Het Vaderland 17 Dec: 1927.*)

***

De geachte inzender doet een goed werk, wanneer hij de aandacht vestigt op de zeer ongewenschte spanning, die onder de bevolking van Curaçao bestaat. Overigens zijn wij van oordeel, dat de oplossing niet moet worden gezocht in de richting van een vloot om een eventueel tot verzet gegroeide ontevredenheid te onderdrukken, maar in een wegneming van de oorzaken, die tot de bestaande ontevredenheid hebben geleid. Een nieuw bestuurder, die de belangsn van Curaçao behartigt en tevens in goede verstandhouding staat tot de leidende figuren uit de bevolking, moet dunkt ons de bestaande ontevredenheid kunnen wegnemen.

(Red „*Het Vaderland.*")

BERICHTEN

Hr. Ms. „Hertog Hendrik."

Dinsdagmiddag is Hr. Ms. „Hertog Hendrik", van zijn reis naar de Bovenwindsche eilanden hier terug gekeerd. Z. E de Gouverneur, die ter inspectie de reis had meegemaakt, werd met de gebruikelijke saluut-schoten begroet.

Maandagmorgen zal het schip ons verlaten, om zijn reis te vervolgen naar Suriname, via Barbados en Trinidad, om na een verblijf van twee weken aldaar, naar het Moederland terug te keeren.

Wij wenschen den Comandant en de bemanning van de „Hertog Hendrik" van harte een voorspoedige reis en hopen dat zij een aangename herinnering aan onze kolonie mede zullen nemen.

Voorspoedige reis.

Per schoener „Alice" zal de W.E. Pater A. Speklé, die tot Pastoor van St. Eustatius is benoemd, de reis naar de Bovenwindsche eilanden aanvaarden. Van harte goede reis.

Welkom.

Per S.S. „Venezuela" zijn hier uit het moederland teruggekeerd Dr. J. de J. Arends en Echtgenoote. Van harte welkom!

Engelsche werklieden.

Met de schoener *„Alice M. Laurence"*, die hier Zaterdag van St. Martin arriveerde. zijn 23 werklieden meegekomen.

Dinsdag kwam de engelsche schoener *„Altanera"* hier aan van St. Vincent met 45 arbeiders.

Verbinding Curaçao - Bovenwindsche eilanden.

Naar wij vernemen is de bovenwindsche schoener „Alice M. Laurence" niet door het Bestuur aangenomen voor den geregelden dienst op de Bovenwindsche eilanden.

Een vierling.

Verleden week Vrijdag is de echtgenoote van A. C. van Sta Maria, terwijl zij bij haar familie in de koraal van San Mateo op bezoek was, aldaar plotseling bevallen van een vierling, 3 jongens en 1 meisje. Reeds voor de dokter ter plaatse was, had de bevalling plaats gehad. De kinderen werden door de vroedvrouw gedoopt, en zijn kort daarna allen overleden. Naar wij vernemen is de dokter van plan ze naar Holland mee te nemen, voor wetenschappelijk onderzoek.

De toestand der moeder, een vrouw van 21 jaar, is naar omstandigheden goed.

Welkom!

Onze Apostolisch Vicaris, Mgr. Vuylsteke, die op vormreis was op de Bovenwindsche eilanden, is, daar er geen andere verbinding was, 5 Januari met een open sloep „Marie Louise" van St. Eustatius naar Sandy Point, St. Kitts gegaan. Vandaar heeft Z. D. H. de reis per auto vervolgd tot Basse Terre, de hoofdplaats van het eiland. 6 Januari is Mgr per S. S. „Dominique" naar Dominica vertrokken, en heeft na drie dagen de gast geweest te zijn van den Aartsbisschop aldaar, per stoomschip zijn reis vervolgd naar Trinidad, om van daar per eerste gelegenheid hier terug te keeren.

Wij wenschen Monseigneur bij voorbaat van harte welkom!

Koloniale Raad.

Zitting Maandag 16 Jan. 1928.

De Voorzitter doet mededeeling van twee missives van den Gouverneur, dankzeggende voor de toezending van een afschrift van de aan de Regeering en de Staten-Generaal verzonden adressen; en voorts van de beschouwingen over de voorloopige concessie aan de Ned. Ind. Gas Mij., waarin Z.Exc. tevens verklaart te zijnertijd de definitieve concessievoorwaarden te zullen publiceeren, zooals door den Raad in overweging is gegeven.

Een ontwerp tot wijziging van het Reglement op het notarisambt wordt z. h. s. aangenomen.

Werving.

Naar wij vernemen, vlot het nog niet hard met de werving voor de militaire politie.

Verwonderen doet dit ons niet, als wij zien de eischen die gesteld worden, en de salarieering, die daar aan beantwoorden moet, maar 't niet doet. De eischen zijn zoo hoog mogelijk gesteld, en de salarieering is zoo, dat ze bijna niet lager kan. Als 't zoo doorgaat, dan zal er van de dubbel posten, Europeaan (intellect) en Curaçaoenaar (kracht en taal) niet veel terecht komen. Het gevolg zal zijn, dat men in hoofdzaak zal aangewezen zijn op Hollandsche manschappen niet alleen voor het kader, maar ook voor de minderen. Of dit echter voor een goeden loop van zaken en voor het zedelijk peil der troepen bevorderlijk zal zijn, valt sterk te betwijfelen. Wij komen op deze kwestie nog wel eens terug. Want de kwestie is veel te belangrijk. Wil men een flink, degelijk, zedelijk hoogstaand politiekorps, dan moet men op de eerste plaats goed betalen. Anders krijgt men niet anders dan heele of halve mislukkelingen.

Verkoopkoersen der Banken op Curaçao voor Buitenlandsche Wissels.

(Opgegeven door de Hollandsche Bank voor West-Indië.)

	30/12	31/12	2/1	3/1	4/1	5/1
New-York	2.46	2.46	2.46¼	2.46¼	2.46¼	2.46¼
Londen	12.06	12.06	12.07	12.07	12.08	12.08
Nederland	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75
Parijs	9.92	9.92	9.93	9.93	9.93	9.94
Spanje	41.65	42.11	42.11	42.11	42.71	43.03
Zwitserland	48.23	48.21	48.23	48.23	48.25	48.30
Italië	13.22	13.22	13.24	13.24	13.25	13.26
België	35.62	35.62	35.66	35.66	35.69	35.73
Duitschland	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60	—.60
Caracas	47.75	47.75	47.80	47.80	47.90	47.95
Maracaibo	48.—	48.—	48.05	48.05	48.15	48.20

Akt van piëteit.

Met het oog op het feit, dat binnen niet al te langen tijd, naar alle waarschijnlijkheid, geheel de Caracasbaai in concessie aan de C. P. I. M. zal overgaan, heeft de garnizoenscommandant, kapitein Borren van de aanwezigheid van Hr. Ms. „Hertog Hendrik" willen profiteeren, om de aldaar begraven liggende Nederlandsche mariniers plechtig naar het militaire kerkhof over te brengen.

Deze mariniers zijn HESSELING, SONNEVELD, DUYS, KASSENAAR en BUITENDIJK, en hebben gediend op Hr. Ms. „Alkmaar" en „Sommelsdijk". Zij zijn hier overleden in de jaren 1898 en 1901.

Gistermorgen is hun stoffelijk overschot gebracht van Caracasbaai naar het Waterfort, waar een rouwkapel was ingericht.

Om 9 uur had de plechtige overbrenging plaats met militaire eer, van het Waterfort naar de Militaire Begraafplaats.

De kist was bedekt met de marinevlag en sergeant Evers fungeerde als chauffeur op de lijkauto. Aan de poort van het fort stond een eerewacht, bestaande uit een onderofficier en 12 manschappen, die bij het passeeren van den lijkwagen salvo gaven. Achter den auto schaarden zich een deputatie van de officieren en onderofficieren, de geest. aalmoezenier en 4 secties van de bemanning van Hr. Ms. „Hertog Hendrik", benevens een deputatie van het garnizoen, bestaande uit een officier, een onderofficier en 10 manschappen. De vlaggen van het fort woeien halfstok.

Op het Militaire Kerkhof gekomen werd de kist door matrozen naar de groeve gedragen, waarbij door een vuurpioton der marine, de gebruikelijke salvo's werden gelost.

Aan de groeve werd het woord gevoerd door den Aalmoezenier, welke in een kernachtige en aangrijpende rede het leven der marinemannen schetste, en er op wees dat ook zoovelen van hen zonder krijgsroem, maar als slachtoffer vallende eener moordende klimaatziekte, het groote offer brachten op het altaar des Vaderlands.

Daarna bracht spreker dank namens alle aanwezig marine-personeel aan Kapitein Borren, welke het initiatief nam voor deze daad van piëteit tegenover de Nederlandsche Marine.

Een mooie, sympathieke daad van piëteit!

In dank ontvangen

een mooie kalender van de firma *Mensing & Co.* en een *Nutricia-kalender*; een nieuwe tijdtafel van de *Compañia Trasatlantica* en een reisroute van den toeristenboot *„Cap Polonio"*, een Jaarverslag van de *Maduro's Bank*, en een protest van den hr. A. Pellicer, getiteld: *Publico de Curaçao.*

Curaçao-Carupano.

Naar het schijnt gaat de „Red D. Line" een vaart openen openen op La Guayra en Carupano met het S.S. *„Maracaibo"*, dat gisteren, 20 Januari voor het eerst derwaarts is vertrokken.

Deze reis is een proefreis. Indien er voldoende vracht en passagiers zijn, zal het een vaste verbinding worden.

De Red. D Line toont zich in den laatsten tijd zeer actief.

Watervoorziening.

Het schijnt ernst te worden met onze watervoorziening. De heer Beaujon is druk aan den arbeid, en dagelijks rijden trucks met buizen voor de leiding op en neer. Wij zijn benieuwd wat de minister zal antwoorden op de vragen omtrent de watervoorziening gesteld in het Voorloopig Verslag.

Werken-Handelskade.

Naar wij uit goede bron vernomen hebben, hoopt de Christiani en Nielsen's Beton Mij. in September met hare werkzaamheden aan Schottegat en Handelskade klaar te wezen.

Algemeen Nederlandsch Verbond.

Donderdagavond hield onze afdeeling van het Nederlandsch Verbond een lezing- avond in het Kransje. Door een klein ongeval was de Hr. Fr. Meyer verhinderd zijn aangekondigde lezing over de Radio te houden. Zeer terecht, zoo merkte de Voorzitter op, had niemand beter hem kunnen vervangen dan de Hr. Ir. Schotel, die van de Radioconferentie te Washington zijn reis terug maakt naar het Moederland via Curaçao en Suriname om hier tevens de radiostations te inspecteeren.

Deze deskundige hield een lezing voor een betrekkelijk klein gehoor, w. o. Z. E. de Gouverneur met Echtgenoote, en eenige officieren van de „Hertog Hendrik."

Ir. Schotel, een zeer sympatiek spreker, of liever docent, gaf een leerrijke causerie voor 't bord over de radio: een zeer moeilijk onderwerp voor leeken. In 't bijzonder had Spr. het over de kortegolf en de plannen daaromtrent op Curaçao. Het nieuwe zendtoestel was in de zaal aanwezig, ook het ontvangtoestel wat in het militaire hospitaal zal geplaatst worden: van een en ander werd onder de pauze door Spr. en den Hr. Molenkamp uitleg gegeven.

Naar Spr. nog mededeelde zal in Maart de zender voor 't publiek worden opengesteld en tegen zeer verminderde tarieven. Met een dankwoord van den Voorzitter, de Hr. Ferguson, werd de avond besloten.

Curaçao en de Pers.

Zelden, misschien wel nooit, is de belangstelling van de Nederlandsche Pers in Curaçao zoo groot geweest als thans. Aller blikken zijn op Curaçao gericht. In de bladen van allerlei richting vindt men artikelen en beschouwingen gewijd aan Curaçao.

En bij de behandeling van de begrooting in de Tweede Kamer verwacht men ampele besprekingen van de Curaçaosche belangen. De Haagsche Post hoopt dat de Tweede Kamer eens eenige uren van haar kostbaren tijd aan een grondige bespreking van den staat onzer kolonie wijden zal.

Als al die belangstelling zich nu ook in daden omzet in het belang van Curaçao, dan zal Curaçao er wel bij varen, en mogen wij tevreden zijn.

Officiëele Berichten

van de vorige week.

De heer Mr. M. van Dijk, Nederlandsch-Indisch Rechtelijk Ambtenaar met verlof, is tijdelijk belast met de vervulling van het ambt van Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie in Curaçao en de Heer Dr. C. S. Corsira is eervol ontheven van de verdere waarneming van het ambt van Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie in Curaçao en weder in activiteit gesteld als Voorzitter van het Hof voormeld.

Aan den hulpkommies der belastingen op Aruba G. de Windt is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Aan den bode ter Gouvernements-Secretaris enz. J. van Ecks is wegens ziekte, een maand binnenlandsch verlof verleend.

Aan den tijd. agent van politie 2de klasse P. Thielman, werkzaam op Bonaire, is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Aan den tijd. hulpkommies der belastingen op Aruba J. N. Wild is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend en Jacob Henriquez op Aruba is benoemd tot tijd hulpkommies der belastingen aldaar.

Aan den telegrambesteller bij den post voor draadlooze telegrafie alhier Eulogio Piar is, op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

Lindbergh naar Curaçao?

Nu Charles Lindbergh in Colon is en ook naar Venezuela zal vliegen, heeft Dr. de Haseth Möller, voorzitter van de Curaçao Sport Club, hem telegrafisch uitgenoodigd om ook Curaçao met een bezoek te vereeren. Zal hij komen? Wij hopen 't.

Verbinding Curaçao-Bonaire.

Naar wij vernemen zal naar alle waarschijnlijkheid het S.S. *„Merida"* ook een wekelijksche dienst openen op Bonaire, in plaats van de schoener „Ligia".

De nieuwe Gouverneur van Suriname.

Bij Kon. besluit is op verzoek met ingang van 1 April 1928 aan Mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra eervol ontslag verleend als Gouverneur van Suriname, onder dankbetuiging voor de in dat ambt bewezen gewichtige diensten; is Mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra voornoemd benoemd tot commandeur in de orde van Oranje Nassau; is benoemd tot Gouverneur van Suriname Dr. A. A. L. Rutgers, Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel in Nederlandsch-Indië.

Dr. Rutgers zal in verband met deze benoeming in de eerste dagen van Februari a. s. naar Nederland vertrekken.

Dr. Abraham Arnold Lodewijk Rutgers werd geboren te Amsterdam 24 Juli 1884. Op 28 September 1910 werd hij ter beschikking gesteld van den Gouverneur-Generaal, op 10 Nov. benoemd als assistent bij de botanische laboratoria te Buitenzorg. Op 30 Dec. 1911 volgde zijn benoeming tot botanisch assistent bij het Dep. van Landbouw, Nijverheid en Handel en op 2 April 1914 belast met de waarneming van chef labaratorium voor plantenziekten. Op 15 Juli 1916 kreeg hij eervol ontslag uit 's lands dienst en keerde naar ons land terug. Op 20 Januari 1923 werd hij benoemd tot Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned. Indië. Hij behoort tot de A. R.- partij en is een broeder van den oud-minister van Onderwijs mr. V. Rutgers.

BUITENLAND.

DE DUITSCHE WERKELIJKHEID.

In October 1927 was de Duitsche leengraagte geklommen tot een peil, dat de financieele wereld begon te verontrusten. De „Times", het grootste spreekorgaan der Londensche City, had reeds, toen de stad Berlijn geld wilde leenen voor den dringend noodigen woningbouw, koeltjes te verstaan gegeven, dat Duitschland wel geld kon krijgen voor „productieve doeleinden", voor „rationalisatie zijner industrie", maar voor zulke improductieve dingen als de bouw van woningen voor levende menschen, die de „gerationaliseerde industrie" dan toch „rationeel" zullen moeten bedienen, kon geen geld beschikbaar worden gesteld. Daarop volgde de mislukking van eenige leeningen; en deze waarschuwingen culmineerden in het memorandum, dat de „ongekroonde Keizer van Duitland", de generaal-agent der reparaties, de Amerikaansche financier Parker Gilbert tot de Duitsche regeering richtte.

We hebben dit memorandum in zijn geheel aandachtig doorgelezen, en we kwamen tot de bevinding, dat het niet beter kan worden samengevat dan in het résumé, dat Dr. Felix Pinner er in het „Berliner Tageblatt" van gaf:

Wanneer Duitschland de uitgaven voor zijner binnenlandsch Staats- en economische behoeften zoo belangrijk en onophoudelijk opdrijft, als zulks gedurende de laatste jaren is geschied, zal 't weliswaar de opbrengst der herstelbetalingen, welke door zekere onderpanden wordt gewaarborgd, niet in gevaar brengen; doch het zal, ter dekking zijner eigen behoeften, den belastingdruk op zijne bevolking belangrijk moeten verzwaren. Deze verhooging der belastingen zal de kosten van zijn economisch apparaat verhoogen, de Duitsche productie duurder maken, de prijzen opdrijven en dientengevolge de Duitsche productie ongeschikt of althans minder geschikt maken voor den uitvoer dan zulks in het belang van een zoo groot mogelijke *overdracht* der Duitsche herstelbetalingen noodzakelijk en door de Dawes-deskundigen voorzien was.

De uitwerking van de rationaliseering der Duitsche industrie, welker doeleinden, en succesvollen vooruitgang de agent erkent, zou door zulk eene politiek, maar even goed door een zekere overspanning der invoerrechten alsmede door het opnemen van credieten voor onproductieve doeleinden, te niet gedaan worden.

Dat is inderdaad, in 't kort samengevat de inhoud van Parker Gilberts betoog. Maar de beteekenis daarvan voor de Duitsche werkelijkheid wordt toch eerst duidelijk, als men verneemt, dat de agent voor de herstelbetalingen, op grond van dit betoog, te kennen geeft, dat 1e. de verbetering der ambtenaarssalarissen, 2e. de wet tot schadeloosstelling van de Duitsche onderdanen wegens in het buitenland geleden verliezen en 3e. zelfs de nieuwontworpen schoolwetgeving kwalijk te vereenigen zijn met de verplichtingen, welke Duitschland bij het Dawesverdrag op zich heeft genomen.

Dit lezende kan het niemand meer ontgaan hoe de gouden ketenen Duitschland beginnen te drukken. Een vreemde financier stelt, hoezeer hij ook in woorden betoogt niet te willen ingrijpen in Duitschland's binnenlandsch financieele aangelegenheden, den eisch, dat de Duitsche ambtenaren, van wie de minister van Financiën verklaarde, dat hun toestand een langer uitstel der salarisverbetering *niet* gedoogt, verder zullen ontberen; dat de Duitsche onderdanen, die, geheel buiten hun persoonlijke schuld, alléén tengevolge van daden van den Duitschen Staat, verliezen leden in het buitenland, daarvoor door dien staat niet schadeloos gesteld zullen worden; ja, hij grijpt zelfs in een principieel godsdienstig-zedelijk vraagstuk, dat van de financieele gelijkstelling tusschen openbaar en bijzonder onderwijs en hij eischt, dat deze achterwege zal blijven, opdat de crediteuren van Duitschland hun geld zullen ontvangen.

Wat is dit nu anders dan de zuivere plutocratie, de geldheerschappij over het geheele Duitsche Rijk?

Terecht werd reeds door een onzer Katholieke bladen in dit verband herinnerd aan de definitie der tyrannie door St. Thomas van Aquinen. Volgens den Engel der School is een tyran iemand, die over een volk heerscht en niet in de eerste plaats de belangen van dat volk dient, maar zijn eigen voordeel zoekt. De geldschieters van Duitschland heerschen door middel van Parker Gilbert feitelijk over Duitschland *niet* ten bate van het Duitsche volk doch te eigen bate; ten bate van de rentebetaling over het door hen uitgeleende geld.

Dat dit inderdaad zoo is, blijkt niet alleen uit het zorgvuldig met vermijding van alle krachttermen opgestelde memorandum van Parker Gilbert; het blijkt ook uit de beschouwingen van Duitsche en andere eerste-klas-economen, die de waarheid onder de oogen durven zien.

Er zijn er slechts weinige; maar er zijn er dan toch. En onder de Duitschers dient op de eerste en voornaamste plaats dr. Schacht te worden genoemd, de directeur der Reichsbank. Niet dat deze man spreekt over de gouden slavenketenen van Duitschland. Neen, hij spreekt als financier en economist; doch uit hetgeen hij zegt blijkt het bestaan dezer ketenen zonneklaar. Schacht's groote verdienste is, dat hij de dingen bij den naam durft noemen. In publicatie en redevoeringen, waarvan de laatste op 18 dezer te Bochum werd gehouden, verklaarde hij, dat Duitschland tot 16 Nov. l.l. 5½ milliard mark had geleend op langen en ongeveer evenveel op korten termijn. Dit is in totaal dus *11 milliard. Als zij hiermede voortgaan*, aldus Schacht letterlijk, *kan ik op de vingers van een hand natellen wanneer dit spaak moet loopen.*

Schacht spreekt ook pertinent tegen, dat Duitschland al dat geld zou noodig hebben als bedrijfs- en rationalisatie-kapitaal. Daartoe dient slechts een klein gedeelte. *De rest van het geleende geld wordt òfwel aan de Dawes-betalingen besteed, òfwel in Duitschland voor inproductieve doeleinden aangewend. Ja, zelfs het goud in de safes der Reichsbank is met dit geleende geld betaald.* Schacht spaart zijn eigen landgenooten niet.

Men besteedt het buitenlandsche geld, zoo zeide hij voor den bouw van stadions, zwembassins, den aanleg van parken, verfraaiing van pleinen, het opkoopen van terreinen en landgoederen, het stichten van jaarbeurs-gebouwen, feestzalen, hotels, kantoorgebouwen, planetaria, vliegterreinen, theaters, bioscopen en het verstrekken van credieten aan particulieren.

Men heeft de keus tusschen een ernstige crisis, waarin de Duitsche waren tegen onzinnig lage prijzen naar het buitenland moeten gaan, en de beperking der buitenlandsche credieten. Zij, die luchthartig zeggen: „Leent maar door, zoolang het gaat", voegen er aan toe: „Als wij de noodige deviezen niet kunnen opbrengen, staken wij de betalingen".

Deze politiek kan de Rijksbank niet aanvaarden. Niemand denkt in ernst aan een voorbijgaande internationale staking der betalingen door Duitschland. Daarom is er slechts één uitweg en die uitweg bestaat daarin, door spaarzaamheid de „vermeerdering der buitenlandsche schulden te vermijden.

Schacht spreekt als ernstig financier de waarheid; maar als ieder modern financier en econoom gebruikt hij algemeene termen, waarvan niet dadelijk blijkt wat zij in de realiteit voor het volksleven beteekenen.

Vooral is dat hier het geval met den term „spaarzaamheid". Bedoelde hij daarmede alleen, dat bovenvermelde inrichtingen niet behoorden te worden aangelegd of gebouwd, dan ware daarmede nog niet gezegd, dat het Duitsche volk in ontbering zou hebben te leven, wil het zijne financieele verplichtingen kunnen nakomen; — al zullen er zeker velen zijn, die, niet zonder eenige reden, volhouden, dat juist, bij de vergaande rationalisatie der industrie, de Duitsche volkskracht, ten slotte de werkelijke productieve factor, niet kan worden behouden zonder de aanwezigheid van althans een groot aantal sportgebouwen, zwemgelegenheden, vacantie-oorden enz. enz.

Maar Schacht heeft vroeger reeds duidelijk te kennen gegeven, dat zijn denkbeelden betreffende „spaarzaamheid" méér omvatten. Hij heeft, met zijne gewone openhartigheid al eens verklaard, dat de arbeiders zijns inziens niet behoefden te genieten van de hoogere levensgoederen. Kunst, concerten, sport e.d. zijn goed voor de upper ten thousand *niet* voor de arbeiders en minder-gegoeden. Dat gaat al aardig in de richting der Heidensche opvattingen! Een graadje erger maakte het nog onlangs de grootindustrieel Borsig, die, naar aanleiding van de ook in Duitschland sterk gestegen kosten der sociale voorzieningen — de „Times" wees er op, in een betoog dat Duitschland zuiniger moest worden, dat deze kosten van 13.600.000 pond sterling in 1924-25 gestegen waren tot 26.500.000 pond sterling in 1927-28 — verklaarde, *dat het voor Duitschland beter was, indien er een 50 of 60.000 arbeiders meer stierven, dan dat het nog langer zulke hooge bedragen voor ziekteverzekering moest opbrengen.*

Het eenige maar dan ook niet onbelangrijke voordeel van dergelijke drastische uitlatingen, is, dat ze duidelijk belichten, welk begrip van „spaarzaamheid" leeft in de hersens dergenen die ze in het publiek werpen. In den grond der zaak en, zonder doekjes er om te winden gezegd, komt dit alles hierop neer, dat het levenspeil der Duitsche massa aanmerkelijk omlaag moet worden gedrukt, wil Duitschland ooit in staat zijn al zijne financieele verplichtingen na te komen.

Dit is ook de meening van den bekenden Zweedschen economist Prof. dr. Gustav Cassel, die den toestand van Duitschland duidelijk heeft geschetst in de Londensche „Financial News" van 25 Oct. l.l. onder het sensationeele opschrift: „Het Dawes-plan is onuitvoerbaar. „Cassel verdoezelt zijne overtuiging echter niet achter een algemeenen term als „spaarzaamheid." Hij kan ook zonder bezwaar zijne overtuiging uitspreken, terwijl Schacht rekening heeft te houden met zijn Duitsch gehoor. Cassel dan zegt, dat de vraag of Duitschland de Dawesgelden kan opbrengen afhankelijk is van de vraag *hoelang de verhooging van den Duitschen levensstandaard kan worden vertraagd*, m.a.w. hoe lang de ambtenaren, arbeiders enz. in een leven van ontbering zullen willen berusten.

Maar verder zegt Cassel nog onrustbarende dingen van treffende juistheid. Kijk eens, zegt hij, dat betalen door Duitschland van de Dawes-gelden kan nog best een tijdlang voortduren, *ook al vertoont de Duitsche betalingsbalans geen overschot.* De geldmacht is elastisch genoeg om het uitleenen aan Duitschland nog eenigen tijd voort te zetten en zoolang dat duurt kan Duitschland met geleend geld aan zijne verplichtingen voldoen. De Reichsbank kan bovendien door verhooging van het disconto vreemd geld blijven aantrekken, waaruit ook voor de Dawes-leening kan worden betaald. Maar de mogelijkheid voor Duitschland, om gelden te leenen is begrensd, ze strekt zich slechts zóóver uit als Duitschland soliede onderpanden kan verstrekken. Zoodra de lieden, die thans gaarne geld aan Duitschland leenen, zullen bemerken, dat er geen verdere onderpanden meer zijn, zullen zij ook geen geld meer leenen. En *het tijdstip waarop alle door het buitenland als voldoende veilig beschouwde Duitsche waarden verhypothekeerd zullen zijn kan, bij het huidige tempo der Duitsche leeningpolitiek, niet meer veraf zijn.* (In October '27 — S. U.) Doordat intusschen lustig uit de geleende gelden de Dawes-verplichtingen zullen worden vervuld, zal men op een gegeven oogenblik *plotseling voor onoverwinnelijke moeilijkheden staan.*

Met andere woorden: als het zóó voortgaat, volgt onvermijdelijk de catastrofe. En dat wel binnen korten tijd.

Er is slechts één middel, aldus besluit Cassel zijn betoog, om de herstelpolitiek gezond te maken: en dat is: *een werkelijk uitvoeroverschot.*

Ziedaar wat wij steeds hebben betoogd, erbij voegend, dat zulk een overschot alleen bereikbaar was bij een loon- en salarispeil, dat ontbering zou beteekenen voor het Duitsche volk.

Door de leenpolitiek heeft men deze waarheid willen camoufleeren; maar ook nu zal blijken, dat de waarheid ten slotte overwint.

We leven nu eenmaal in een tijdperk, dat, bij uitzondering — het is wellicht een genade Gods — èn de oorzaken èn de gevolgen van bepaalde sociaal neconomische stelsels nog aan een en hetzelfde geslacht gaat toonen; en ditmaal zal het in het groote volkenverkeer de werkelijke gevolgen van het geldleenrentestelset gedemonstreerd krijgen.

Men wachtte maar af.

(De Nieuwe Eeuw, 24 Nov. '27.)

Dankbetuiging.

Voor de vele blijken van belangstelling ondervonden gedurende de ziekte en bij het overlijden van onzen innig geliefden echtgenoot en vader, betuigen wij onzen hartgrondigen dank.

Mevr. S. TEENSMA.
E. TEENSMA.

Bezoeken van rouwbeklag kunnen niet worden afgewacht.